

Sectoraal comité voor de Federale Overheid

Beraadslaging FO nr 16/2016 van 12 mei 2016

Betreft: machtigingsaanvraag van de "Unité de Recherche en épidémiologie et analyse de risques appliquées aux sciences vétérinaires" van de Universiteit Luik om toegang te hebben tot contactgegevens van de imkers, bijgehouden door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (AF-MA-2016-052)

Het Sectoraal Comité Federale Overheid

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna WVP), inzonderheid de artikelen 31*bis* en 36*bis* ;

Gelet op het koninklijk besluit van 17 december 2003 *tot vaststelling van de nadere regels met betrekking tot de samenstelling en de werking van bepaalde Sectorale comités opgericht binnen de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer*;

Gelet op de aanvraag van de Universiteit Luik, ontvangen op 7 april 2016;

Gelet op de bijkomende informatie ontvangen op 20, 27 en 28 april 2016;

Gelet op de hoogdringende behandeling;

Gelet op de aanvraag van het technisch en juridisch advies gericht aan de Federale Overheidsdienst Fedict op 25 april 2016;

Gelet op het verslag van de Voorzitter;

Beslist op 12 mei 2016 na beraadslaging, als volgt

I. VOORWERP VAN DE AANVRAAG

1. De "Unité de Recherche en épidémiologie et analyse de risques appliquées aux sciences vétérinaires" van de Universiteit Luik (hierna "de aanvrager") wenst van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (hierna "het FAVV") de contactgegevens te verkrijgen van de imkers om in deze sector een onderzoek te kunnen verrichten in het kader van een verkennende studie dat zal bestaan uit een telling van de imkers en sterfte bij de bijen en dit voor het hele Belgische grondgebied in samenwerking met de Universiteit Gent. Dit onderzoek (Bee best check) wordt gefinancierd door de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu en strekt ertoe het sterftcijfer onder de bijen in België te verminderen

II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

A. ONTVANKELIJKHEID

2. Krachtens artikel 36*bis* WVP, *vereist elke elektronische mededeling van persoonsgegevens door een federale overheidsdienst of door een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid die onder de federale overheid ressorteert een principiële machtiging (van het bevoegd sectoraal comité)''''*.
3. Omdat de meeste imkers hun activiteit uitoefenen als natuurlijke persoon, vereist de bedoelde mededeling een machtiging van het Comité, krachtens artikel 36 *bis* van de WVP.

B. TEN GRONDE

1. FINALITEITSBEGINSEL

4. Overeenkomstig artikel 4, §1, 2°, WVP, kunnen persoonsgegevens slechts ingezameld worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.
5. De aanvrager wil bij het FAVV de contactgegevens verkrijgen van alle bij het FAVV ingeschreven imkers zodat zij een toevalssteekproef van 500 bijentelers zou kunnen samenstellen (50 per provincie). Hij wenst in het kader van een verkennende studie die bestaat uit een telling van bijenhouders en sterfte bij de bijen, die hij zal uitvoeren in samenwerking met de Universiteit

Gent, een face tot face enquête uit te voeren bij 200 imkers . Het is de bedoeling te onderzoeken welke de invloed is van de bijenteelt op de gezondheid van de bijen.

6. De deelname aan het onderzoek brengt met zich dat een vragenlijst moet worden ingevuld in het bijzijn van de enquêteur waarin informatie wordt ingewonnen over het bijenhuis, de imker, het imkermateriaal, de bijenstapel, de werkwijze, de voeding en de gezondheidsbehandelingen. Ook het sterftcijfer bij de bijen zal worden behandeld. Er zal een bijen- en gebruikt bijenwasstaal (ongeveer 100 gr) genomen worden uit het bijenhuis, met akkoord van de imker, en dit om een pesticide-onderzoek uit voeren op de bijenwas en proteïnes voor de bijen. Alle bezoeken zullen worden afgelegd door een enquêteur van de ULG of de UGent die deskundig is in de bijenteelt.
7. Vooraleer te starten met deze enquête, zal een e-mail worden gestuurd naar de uitgelote imker of voor diegenen die geen e-mailadres hebben, zal met de imker worden gebeld, om hen te vragen of zij erin toestemmen deel te nemen aan de enquête. Het Comité neemt hiervan akte
8. Het Comité is van oordeel dat dit doeleinde welbepaald en uitdrukkelijk omschreven is en het herinnert eraan dat de gevraagde gegevens enkel voor deze doeleinden mogen worden verwerkt.
9. Artikel 4, §1, 2° vereist ook dat de doeleinden voor de gegevensverwerkingen toelaatbaar zijn. Het Comité weerhoudt artikel 5, alinea 1, a) van de WVP voor de aanvrager aangezien de aanvrager de uitdrukkelijke toestemming voor deelname aan de enquête wil verkrijgen van de uitgelote imkers. Voor het FAVV weerhoudt het Comité artikel 5, alinea 2, f) van de WVP voor de verwerkingsverrichting die erin bestaat dat zij de contactgegevens van de uitgelote imkers verstrekken met het oog op het verkrijgen van hun toestemming voor deelname aan de enquête (zie infra).
10. De mededeling van de contactgegevens van de imkers door het FAVV is eveneens een verdere verwerking. De gegevens werden oorspronkelijk ingezameld door het FAVV op grond van het Koninklijk besluit van 16 januari 2006 dat de houder van dieren voor productie bestemd voor menselijke consumptie verplicht zich als zodanig te laten registreren bij de diensten van het FAVV (artikel 17 en punt 5 van Bijlage 1 van dit KB).
11. Wat het oorspronkelijk doeleinde ook was van de gegevensverwerking die het FAVV verrichtte, de verdere verwerking voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden door de aanvrager wordt niet beschouwd als onverenigbaar met de bepalingen van hoofdstuk II van het Koninklijk besluit van 13 februari 2001 houdende uitvoering van de WVP (hierna "het koninklijk besluit van 13 februari 2001") als deze zijn nageleefd.

12. Hoofdstuk II van het koninklijk besluit van 13 februari 2001 bepaalt voor dit type van verwerking dat de hiernavolgende cascadeanalyse moet worden verricht om het soort gegevens te bepalen die verwerkt mogen worden (anoniem, gecodeerd of niet-gecodeerd):
 - a. Een wetenschappelijk onderzoek moet in principe gebeuren met anonieme gegevens;
 - b. indien de onderzoeker geen behoefte heeft aan de identificatie van de betrokken personen maar zich niet het verlies van gegevens kan veroorloven die te wijten zijn aan een anonimisering of dan toch op zijn stappen moet terugkeren via de bron voor bijkomende gegevens, mogen gecodeerde gegevens verwerkt worden;
 - c. indien de verdere verwerking alleen kan gebeuren met rechtstreeks identificeerbare persoonsgegevens, moeten de betrokkenen in principe niet alleen worden ingelicht van de voorgenomen verwerking maar moeten zij ook hun uitdrukkelijke, voorafgaande toestemming geven voor de verwerking van hun gegevens voor wetenschappelijke doeleinden.

13. De aanvrager verduidelijkt dat een schriftelijke enquête hier ondenkbaar is. Dit zijn de redenen die de aanvrager daarvoor inroept:
 - 13.2. De meeste imkers zijn senioren voor wie het misschien moeilijk zal zijn om de schriftelijke vragenlijst in te vullen;
 - 13.3. De imkers herinneren zich niet noodzakelijk de naam van de gebruikte producten en een gesprek daarover is nodig om deze producten te kunnen omschrijven;
 - 13.4. Een deel van de enquête bevat een luik sociologisch onderzoek en de mondelinge enquêtes zijn meer aangepast voor dit soort enquêtes die overigens algemeen gezien een hoger responspercentage opleveren dan de schriftelijke enquêtes;
 - 13.5. Het onderzoek Epilobee dat de voorganger is van het huidige onderzoek werd uitgevoerd via face to face enquêtes; het is dus belangrijk om dezelfde wijze van enquêtereren te gebruiken zodat systematische fouten in de analyse van de enquêteresultaten vermeden worden;
 - 13.6. In het ontwerp van onderzoek is een staalname van gebruikt bijenwas noodzakelijk.

14. Het FAVV maakte duidelijk dat het niet van plan is om de voorafgaandelijke toestemming van de imkers te vragen voor het verstrekken van hun gegevens aan de aanvrager en ook niet zelf de brief van de onderzoekers (met hoofding van de ULG) zal versturen waarin de imkers worden gevraagd of ze willen deelnemen aan het onderzoek.

15. Artikel 20 van het voormelde KB van 13 februari 2001 voorziet in een vrijstelling van voorafgaande toestemming van de betrokkenen voor de verwerking van hun gegevens voor wetenschappelijke doeleinden als dit onmogelijk blijkt te zijn, op voorwaarde evenwel dat de procedure wordt gevolgd als omschreven in artikel 21 van ditzelfde koninklijk besluit (aangifte van de verdere verwerking bij de diensten van de Commissie).

16. In dit geval is het verstrekken van de contactgegevens door het FAVV aan de aanvrager één van de verrichtingen van de geplande, verdere verwerkingen die van nature het voorwerp niet kan uitmaken van een voorafgaande toestemming van de betrokkenen, tenzij het FAVV aan de betrokken personen de toestemming hiervoor heeft gevraagd op het ogenblik van hun inschrijving, wat niet het geval is. Het is overigens moeilijk om deze verwerkingen in te dekken met een toestemming omdat het FAVV niet op voorhand kan weten voor welke soorten onderzoeken zij verzocht zullen worden om hun gegevens te laten raadplegen.

17. Daarentegen, eens de contactgegevens in het bezit zijn van de aanvrager, zal deze contact kunnen opnemen met de uitgelote imkers om hen te vragen of ze willen deelnemen aan het onderzoek en zal hij zijn informatieplicht kunnen uitvoeren als bepaald in artikel 18 van het voormelde KB van 13/02/2011 (mededeling aan de betrokkenen van de identiteit van de verantwoordelijke voor de verwerking, de categorieën verwerkte gegevens, de nadere omschrijving van de wetenschappelijke doeleinden van de verwerking, de ontvangers, het bestaan van een recht op toegang en rechtzetting en het bestaan van de verplichting om voor de niet-gecodeerde verwerking de voorafgaande toestemming te verkrijgen van de betrokkene).

18. Het Comité stelt vast dat de mededeling door het FAVV van de contactgegevens van de uitgelote imkers slechts zullen onthullen dat zij imkers zijn evenals de manier waarop contact met hen kan worden opgenomen, hetzij telefonisch, hetzij per e-mail. Het gaat niet om gevoelige gegevens en de hoedanigheid van imker is meestal een informatie waarover de betrokkene zelf reclame maakt. Het Comité neemt ook akte van het feit dat de aanvrager er zich toe verbindt de gegevens te vernietigen van de imkers die niet aan de enquête willen deelnemen. Ook de contactgegevens van diegenen die niet reageerden op de brief en desgevallend op de herinneringsbrieven met de vraag om deelname en beperkt tot drie, moeten ook onmiddellijk vernietigd worden.

19. Gelet op het voorgaande, is het Comité van oordeel dat de geplande verwerking niet onverenigbaar is met de oorspronkelijke doeleinden (artikel 4, §1, 2° van de WVP), op voorwaarde dat de aanvrager zich in overeenstemming brengt met de procedure als bedoeld in artikel 21 van het KB van 13 februari 2001 (aangifte van een verdere verwerking en aanbeveling van de Commissie).

2. PROPORTIONALITEITSBEGINSEL

2.1. De gevraagde gegevens

20. Artikel 4, §1, 3° van de WVP bepaalt dat de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en niet overmatig dienen te zijn, uitgaande van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen en waarvoor zij verder worden verwerkt.
21. De aanvrager wenst dat de steekproef vande te ondervragen imkers uit 2 fases bestaat. Als eerste fase wenst hij een ^{lijst te} ontvangen van alle imkers die ingeschreven zijn bij het FAVV en dit onder gecodeerde vorm om dan zelf een toevalstrekking te kunnen doen van 500 imkers (50 per provincie). Hij wenst dit op dergelijke wijze te doen om er zeker van te zijn dat de toevalstrekking wetenschappelijk onomstreden is.
22. De aanvrager wenst dus eerst de hiernavolgende gecodeerde gegevens te ontvangen van alle imkers die ingeschreven zijn bij het FAVV:
- a. Het uniek incrementnummer van de imker (codeertabel wordt uitsluitend bij het FAVV bewaard);
 - b. Provincie;
 - c. Gemeente waartoe hij behoort.
23. Het Comité stelt vast dat de aanvrager met deze gegevens zijn steekproef van te contacteren imkers kan verrichten. Op voorwaarde dat het uniek incrementnummer per imker geen significante code is en de codeertabel uitsluitend ter beschikking staat van het FAVV, lijken deze gegevens relevant en noodzakelijk voor het nagestreefde doeleinde.
24. In een tweede fase, wenst de aanvrager de hiernavolgende gegevens van de 500 imkers die hij via een toevalssteekproef heeft getrokken:
- a. naam en voornaam en gemeente van de verblijfplaats
 - b. e-mailadres
 - c. telefoonnummer
25. De onder punten a tot b opgesomde punten zijn noodzakelijk om de imkers een e-mail te kunnen sturen om hen in te lichten van het feit dat hun contactgegevens werden verkregen bij het FAVV, van het doeleinde van het geplande onderzoek en enquête en om hen te vragen of ze aan de enquête willen deelnemen.

26. De aanvrager zal het telefoonnummer gebruiken om de imkers te contacteren die geen e-mailadres hebben zodat zij deze informatie over het onderzoek mondeling kunnen geven en om hen te vragen of ze aan de enquête willen deelnemen. De aanvrager liet ook weten dat het telefonisch contact hier wordt vermeld omdat de doelgroep van zijn onderzoek een oudere leeftijd heeft.
27. De aanvrager verbindt zich er ook toe dat hij zijn pogingen tot het verkrijgen van een toestemming voor deelname aan de enquête zal beperken tot drie, zoals dat is aangegeven in het vademecum van de wetenschapper en uitgevaardigd door de Commissie en dat hij de gegevens van de imkers zal vernietigen die niet aan de enquête willen deelnemen. De gegevens van diegenen die niet hebben gereageerd moeten ook vernietigd worden.
28. Het Comité neemt daar akte van en meent dat die gegevens toereikend, ter zake dienend en niet overmatig zijn zoals bedoeld in artikel 4, §1, 3° van de WVP.

2.2. Bewaringstermijn van de gegevens

29. Persoonsgegevens mogen niet langer worden bewaard dan noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of verder worden verwerkt (artikel 4, § 1, 5° van de WVP).
30. De aanvrager wil de gegevens van het FAVV gedurende 18 maanden bewaren en hij beroept zich daarvoor op het feit dat de enquêtes face to face moeten gebeuren in de lente, gelet op de de behoeften van zijn onderzoek en zeker moet worden afgerond in de lente 2017. Hij wenst de contactgegevens van de ondervraagde imkers ook te bewaren die uitdrukkelijk hebben laten weten dat zij de onderzoeksresultaten van hun bijenstapel wensen te ontvangen.
31. Als het doeleinde van contactname is bereikt alvorens deze termijn is verstreken, mogen de gegevens alleen bewaard worden in een vorm waarmee de betrokkenen niet kunnen geïdentificeerd worden. Volledigheidshalve benadrukt de Commissie ook nog dat hij onmiddellijk de gegevens van de imkers moet vernietigen die niet aan de enquête willen deelnemen. Als deze modaliteiten in acht worden genomen, is het Comité van mening dat de aangegeven bewaartermijn gepast is, uitgaande van artikel 4, § 1, 5° van de voormelde WVP. Middels de toestemming van iedere betrokken imker, mogen hun contactgegevens worden bewaard door de aanvrager voor het verzenden van de onderzoeksresultaten die hen rechtstreeks aanbelangen.

2.3. Frequentie van de toegang en duur van machtiging

32. Het Comité is van oordeel dat de eenmalige toegang tot de gegevens van het FAVV door de aanvrager, gepast is en dus in overeenstemming met het vereiste van artikel 4, § 1, 3° van de WVP.
33. Deze machtiging is beperkt tot de duur van de enquête van de aanvrager, met name 24 maanden.

2.4. Ontvangers en/of derden waaraan gegevens worden meegedeeld

34. De aanvrager zal de gevraagde gegevens intern gebruiken - meer bepaald de onderzoeksceel. Er zullen dus geen mededelingen aan derden zijn.
35. Het Comité ziet in het licht van artikel 4, § 1, 3° WVP geen bezwaren tegen het feit dat bovengenoemde personen volgens de omschreven modaliteiten toegang hebben tot onderhavige persoonsgegevens. Het benadrukt evenwel dat de noodzakelijke organisatorische en/of technische maatregelen moeten worden genomen zodat de toegang in de praktijk daadwerkelijk beperkt blijft tot deze personen.

2.5. Rapport

36. Overeenkomstig artikel 23 van het koninklijk besluit van 13 februari 2001, mogen de resultaten van de verwerkingen voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden in principe niet bekend worden gemaakt in vorm die het mogelijk maakt dat de betrokkene geïdentificeerd worden. Het Comité dringt erop aan dat de aanvrager dit principe eerbiedigt.

3. TRANSPARANTIEBEGINSEL

37. De WVP heeft een belangrijk fundament dat stelt dat geen enkel persoonsgegeven mag verwerkt worden zonder dat de betrokkene daarover is ingelicht (artikel 9 van de WVP).
38. Om te beantwoorden aan het vereiste van artikel 18 van het KB van 13 februari 2001 en het Vademecum van de onderzoeker dat de Commissie heeft uitgevaardigd, stelt het Comité vast dat het ontwerp van e-mail van de aanvrager waarmee hij de toestemming vraag aan de imkers als volgt zal worden aangepast:
- 38.2. Toevoeging van een vermelding dat de gegevens van de imkers door het FAVV werden ingewonnen;

- 38.3. Vervangen van de tweede zin van de 4 de paragraaf "indien zij dat wensen, zullen de imkers uitsluitend de onderzoeksresultaten ontvangen die hen rechtstreeks aanbelangen en zullen zijn geen toegang hebben tot de resultaten van de andere imkers. Een verspreiding van het finale onderzoeksrapport is verzekerd via de federaties en de wetenschappelijke wereld maar alleen onder anonieme vorm." (nvdv: vrije vertaling)
39. De aanvrager verbindt er zich ook toe om alleen telefonisch contact op te nemen met imkers die geen e-mailadres hebben en dat deze telefoonoproep hen net zoals in het ontwerp van brief, zal informeren over de verantwoordelijken van het project, het doeleinde van het project, het volledig vrijwillige karakter van de enquête, van de mogelijkheid om niet deel te nemen zonder gevolgen, over hun recht op toegang en rechtzetting van de informatie zolang deze niet gecodeerd is. De imkers die duidelijk weigeren of hun desinteresse tonen voor het onderzoek zullen niet opnieuw gecontacteerd worden.
40. Het Comité neemt daar akte van en dringt erop aan dat bij de eerste contactname met de imkers duidelijk wordt uitgelegd dat hun gegevens werden verkregen bij het FAVV.
41. Het Comité vraagt eveneens van het FAVV dat zij op hun niveau transparantiemaatregelen treffen ten aanzien van de betrokkenen en hen via hun website uitleg verschaffen over deze doorgifte van persoonsgegevens.

4. BEVEILIGING

4.1. Op het niveau van de aanvrager

42. Uit de verstrekte documenten blijkt dat de aanvrager beschikt over een veiligheidsconsulent en over een algemeen beveiligingsbeleid. Het Comité neemt hiervan akte

4.2. Op het niveau van het FAVV

43. Uit de verstrekte documenten blijkt dat het FAVV beschikt over een veiligheidsconsulent en over een algemeen beveiligingsbeleid. Het Comité neemt hiervan akte

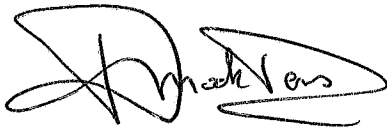
OM DIE REDENEN

Het Comité

1° machtigt de mededeling van de bovenvermelde persoonsgegevens die bij het FAVV worden bewaard, voor de verwezenlijking van het doeleinde als omschreven onder punt B.1. en dit onder de voorwaarden als vastgesteld in deze beraadslaging;

2° beslist dat het zich het recht voorbehoudt om, in voorkomend geval op geregelde tijdstippen, de effectieve en duurzame toepassing te controleren van technische en organisatorische maatregelen die conform de stand van de techniek zijn en van aard om de risico's adequaat te dekken. In dit verband beveelt het Comité de aanvrager iedere relevante wijziging in de beveiliging van de toegelaten verwerkingen ter kennis te brengen van het Comité.

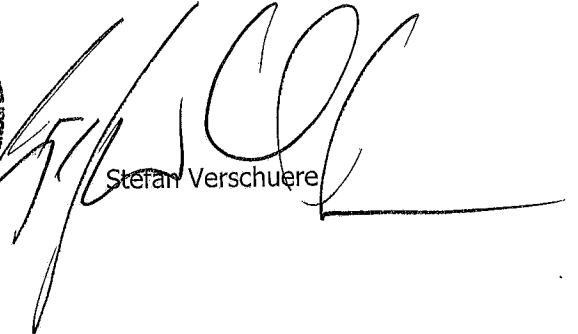
De Administrateur f.f.,

An Machtens

De Voorzitter,

Stefan Verschuere